

Välkommen till
Nyhetsbrev nr 22 - 2020
från Kalle Eriksson

En liten, liten bit av Bjäre

Med ett varmt tack

vill jag inleda detta Nyhetsbrev. Tack för alla uppskattande ord om mina alster. Det är detta gensvar, som ger mig kraft och inspiration att fortsätta.

Någon undrar var jag hittar allt detta material.

Mitt svar är att problemet inte är att hitta. Mitt problem är att välja..

Jag har ju kunnat samla material under många år. Min bokhyllor dignar av sådant som skulle kunna platsa i Nyhetsbreven.

I Coronans tid.

Coronan dominerar nu vår tillvaro. Totalt. Medias rapportering. Människors uppmärksamhet. Allt.

Sifforna på antalet smittade och antalet döda stiger i en förfärande takt. Över hela världen.

Nu är det verkligen en pandemi.

Jag lever i total isolering.

En självvald isolering. Min räddning nu är mina barn som jag har ständig kontakt med via telefon och mejl. Jag tror inte att jag klarat av detta utan min barn - och barnbarn.

En gång kommer våra barn

och barnbarn att kunna läsa i sina historieböcker om detta märkliga år - 2020 - året då hela världen drabbades. Precis som vi har kunnat läsa i våra historieböcker om spanska sjukan på 1900-talet, digerdöden under medeltiden och andra farsoter som härjat.

Dags att gå över till något helt annat, som jag hittar i mitt arkiv.

Hitler - cykeltjuven

I oktober 1944 gav Hitler order om att tyska trupper skulle beslagta tusentals cyklar i de ockuperade länderna. Den tyska armén led brist på transportmedel. Cykelägare i bl.a. Danmark, Holland och Italien fick betala priset.

I Holland hoppar tyska soldater fram ur sin gömställen och stoppar cyklister och tvingar dem att lämna ifrån sig sin cykel.

I Danmark rullar lastbilar upp framför cykelbutiker i hela landet. Beväpnade vakter placeras vid utgången och tyskarna börjar bära ut cyklar till lastbilarna.

Tysklands trupper är i desperat behov av transportmedel för att snabbt få fram soldater till fronten. Ryssarna står mindre än 60 mil från Berlin medan brittiska och amerikanska styrkor har befriat hela Frankrike och en del av Belgien.

Nu kan man anträda marschen mot Berlin - från väster.

Istider.

Jag börjar direkt med ordet "istider" för att markera, att det där som vi i dagligt talar kallar "istiden" i själva verket var många helt olika istider med mellanliggande isfria perioder.

Den äldsta kända istiden inträffade för en miljard år sedan.

Spår av inlandsisar

hittar vi i form av isräfflor och sediment som har avlagrats i samband med issmältningen

En teori om att hela jorden varit täckt av glaciärer under en period av 650 miljoner år har presenterats av en rad forskare. Där har vi fått förklaring till att man hittat flyttblock i ökenträkter i Afrika!!

Under de två senaste istidsperioderna har en rad omfattande glaciärbildningar uppstått. Under de senaste 1,8 miljoner åren har det funnits sex större glaciationer som täckt Skandinavien, och delar av Tyskland, Alperna, större delen av Nordamerika och Brittiska öarna.

Varför blir det istid?

En vanlig teori är, att det har att göra med antalet solfläckor på solen. Det krävs dock mer för att det skall leda till en istid på jorden. Främst tror man att det handlar om jordaxelns lutning. Den kan vid vissa tillfällen ändrats

Plantering blev fritidsparadis.

I slutet av 1800-talet tog bönderna i Glimminge och Lillaryd det steg, som flera byar längs den svenska västkusten redan tagit, nämligen att plantera skog vid stranden för att därmed stoppa den sanddrift, som hotade att utarma åkermarken inåt land.

Initiativet tycks ha kommit från Nils P. Petersson. Han var landstingsman och han ordnade med att byalaget fick de första trädplantorna kostnadsfritt.

Vid byamötet den 1 maj fastställde byamötet de regler, som skulle gälla för det väldiga projekt, som man nu ville genomföra.

Inte mindre än 900 000 plantor sattes enligt en uppgift. (Siffran låter väldigt hög i mina amatör-öron. Kanske finns det någon glimmingebo, som vet med säkerhet). Nu gällde det att se till, att de ömtåliga plantorna fick chans att överleva.

En viktig åtgärd

var att se till att boskapen inte hade tillträde till planteringen. I en paragraf i byastämmans protokoll heter det att "intet slags husdjur fick vid vite ditsläppas" Inte heller var det tillåtet att bortföra plantor från området. Byalaget begär hos *Kungliga befallningshavare i länet att begära, att vitesbelopp skall fastställas för överträdelse.*

Under åren framöver

kompletteras med nya plantor, där de ursprungliga hade gått bort. Detta pågick till 1923.

Sedan gjordes uppehåll till 1944, då man återigen planterade på nya ytor.

Redan 1907 hade man anlagt en plantskola på allmanningen. Anton Lundström, den lantbrukare, som bodde närmast planteringen, skötte den.

1920 hade skogen blivit så pass vuxen, att det var dags att gallra bland träden.

Veden lades upp i högar. Sedan blev det auktion på virket. Den ägde rum i samband med bystämma på vintern

Så höll man på fram till 1950-talet. Då uppdrog man åt skogvaktaren att stämpla och ta in anbud på avverkningsplanen.

Grenar och ris, som lämnades kvar, forslades ner till stranden vid Skara sten. Där eldades riset upp och de som arbetat med detta bjöds på "kaffe med gök".

Glimminge Plantering är idag framför allt ett fritidsparadis. Skogen har delats upp i tomter och nu är det fritidshuset och tomterna som upptar större delen av skogen

Så reste man förr

Hur uppstod gästgiverierna i Sverige? Hela systemet med gästgiverier och skjutshållning var en komplicerad historia, inte minst när det gällde ansvarsfördelningen av de olika delar, som ingick i det system, som omfattade såväl boende- som transportmöjlighet.

Det som omfattade "gästnings och skjutsningsfrågan" var något som staten ålade bönderna. Till en början avsågs endast de av kungen utsända resande att ha denna rättighet att använda gästgiverierna och skjutsningen.

Sedan vidgades skaran av resande som hade rätt till boende och skjutsning till att omfatta även adelsmän.

Redan på 1400-talet stadgades i en landslag att det skulle inrättas gästgiverier längs med landsvägarna.

Drygt hundra år senare

införde Erik XIV en reformerad variant på lag om gästgiverier. Det nya innebar, att den resande skulle betala för sig, s.k. tavernepengar.

Sedan Erik XIV avsatts från tronen upphävdes dock reformen.

De resande ställde krav på såväl boende som skjutsning. Kravet blev en börda för bönderna.

I gästgiveriförordningen 1649 stadgades, att det var gästgiveriet som hade ansvaret för att erbjuda såväl husrum som skjuts. Samtidigt stadgades, att den resande skulle betala för sin resa.

Det vanliga var, att ett antal gårdar i gästgiveriets närhet var skyldiga att tillhandahålla hästar och vagn för skjutsningen.

En särskild skylt markerade vilken av gårdarna som för tillfället innehade uppgiften som gästgiveri.

Detta innebar sålunda, att inledningsvis var gästgiverierna inte särskilda byggnader, utan flyttades från gård till gård enligt ett särskilt system.

Det här systemet levde kvar

ända till 1800-talet.

Då infördes det s.k. "entreprenadssystemet". Det innebar att en entreprenör via ett anbudsförfarande åtog sig att driva gästgiveri och den därmed förknippade skjutsningsskyldigheten.

När järnvägen infördes

i Sverige fanns det ca femtonhundra gästgiverier i landet.

När järnvägen byggts ut under senare delen av 1800-talet hade gästgiverierna längs våra landsvägar inte längre någon uppgift att fylla. Antalet gästgiverier minskade snabbt.

Min boklåda

Boktitel	Pris	Reapris
Så blev Båstad tennis	225	60
Bilder av ett sekel...	Slutsåld	
Vår bjärehistoria i....	350	70
Bjärebör berättar...	Slutsåld	
Strövtåg i Bjäres....	350	70
Nära havet trivs jag..	350	

De böcker, som är slutsålda hos mig, kan ev. finnas som enstaka ex. i ex. bokhandel - Båstad, Ängelholm, Laholm - eller hos något av våra säljställen på bjärehalvön

Vänligen

Kalle Eriksson

Hallavaravägen 102, 269 91 Båstad

kalle@bjarenet.com

0431-365 332